

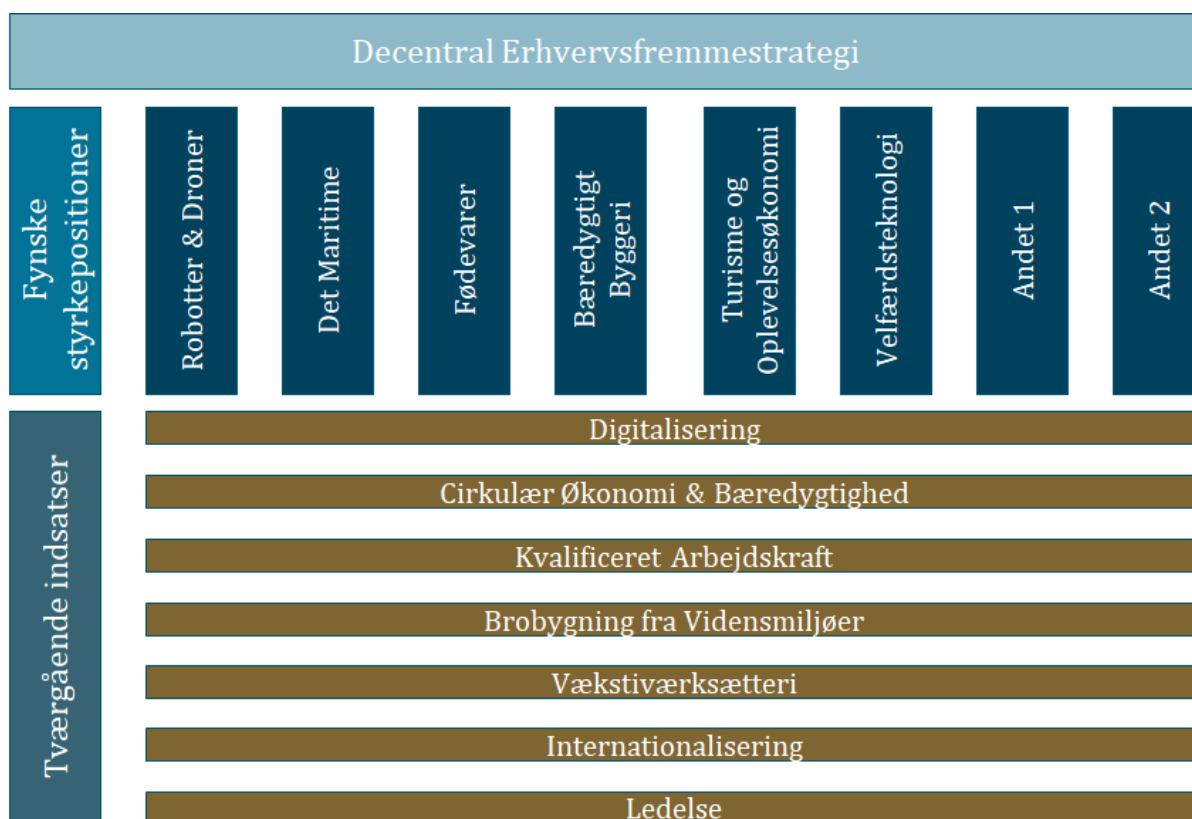
Regionalt kapitel til Erhvervsfremmestrategien 2020 -

Det fynske input til den regionale erhvervsfremmestrategi tager udgangspunkt i henholdsvis Vertikaler (Styrkepositioner) og Horisontaler (Tværgående temaer), som begge bidrager med en tydeliggørelse af hvilke strategiske udfordringer, som i en fynsk kontekst skal adresseres via en Erhvervsfremmeindsatserne fra Erhvervsfremmebestyrelsen.

Strategien bør omfatte:

1. Styrkepositioner
 - a. Robotter & Droner
 - b. Det Maritime
 - c. Bæredygtigt Byggeri
 - d. Fødevarer
 - e. Turisme og Oplevelsesøkonomi
 - f. Velfærdsteknologi
2. Tværgående temaer
 - a. Digitalisering
 - b. Cirkulær Økonomi / Bæredygtighed
 - c. Kvalificeret Arbejdskraft
 - d. Brobygning fra Vidensmiljøer
 - e. Vækstiværksætteri
 - f. Ledelse

Strategien følger følgende model:

De enkelte styrkepositioner og tværgående temaer er udbygget i det følgende:

VERTIKALER

Robotter og droner

Fyn og Danmark har indenfor robot- og droneteknologi allerede i dag stærke industrier, der tiltrækker millioninvesteringer og driver eksport i milliardklassen. Særligt indenfor samarbejdende robotter, co-bots, står Fyn stærkt, men også i forskellige nichemarkeder indenfor mere traditionel automatisering, er Fyn helt i front. Dertil kommer, at Fyn også på de nært beslægtede teknologier indenfor droneområdet har bemærkelsesværdig forskningstygnde på internationalt niveau.

På samme vis som Danmark var med til at definere det globale vindmøllemarked, har den danske robotindustri, med epicentret på Fyn, altså udviklet et nyt globalt robotmarked, hvor Fyn og Danmark har en global markedsandel på over 50% i dag.

Robot- og droneområdet var derfor en af Region Syddanmarks udpegede styrkepositioner, og dette fokus fastholdes og forstærkes yderligere i den fremadrettede fynske erhvervsfremme. Det er ambitionen, at Fyn – i samarbejde med Staten og øvrige nationale aktører - sikrer, at dette unikke industri- og eksporteventyr udfoldes maksimalt.

Afsættet for dette er forankret i den nationale konsolidering af robotaktiviteter, Robotics Alliance, som er det nationale samarbejde på tværs af erhvervsorganisationer, innovationsnetværk, virksomheder og interessenter. De første partnere i Robotics Alliance er det nationale innovationsnetværk Robocluster, samt Odense Robotics, Sønderborg Vækstråd og UAS Denmark, med støtte fra bl.a. Brains Business Aalborg og en lang række robotvirksomheder.

Internationale og danske analyser estimerer, at selvom robotter både erstatter og skaber jobs, så er nettoresultatet positivt: robotter skaber markant flere jobs, end de erstatter. World Economic Forum har netop udarbejdet en ny analyse, der vurderer, at 75 mio. jobs på globalt plan kan blive erstattet af robotter og automatisering. Samtidig kan der dog skabes op mod 133 mio. nye jobs som følge af blandt andet robotter. En McKinsey-rapport fra 2017 estimerer, at Danmarks robotteknologi og fokuserede indsatser kan skabe en nettotilvækst på 25.000 nye jobs frem mod 2030.

Klyngen er nøglen til at drive væksten, og Fyn har opbygget viden og ekspertise i erhvervsfremmesystemet til at understøtte den stærke branche på effektskabende måder.

Et afgørende element er at skabe et attraktivt startup-miljø, som sikrer forsat tilførsel af virksomheder, kompetencer, teknologi og kapital. Dette er stærkt eksemplificeret ved, at to robot start up-virksomheder (grundlagt henholdsvis i 2005 og 2013) er blevet opkøbt for en samlet værdi på 4,7 mia. kr. indenfor de sidste tre år. De to virksomheder beskæftiger i dag alene over 700 mennesker i Odense og er fortsat i kraftig vækst.

En stærk forbindelse til videns- og uddannelsesinstitutioner er ligeledes afgørende, og her er Syddansk Universitet en drivkraft med forskning og udvikling på højt internationalt niveau. Mange stærke spin-out-virksomheder er vokset ud fra universiteternes forskningsmiljøer, og denne fødekæde skal fastholdes.

Den fynske robotklynge oplever vækstrater på mellem 30-60%, og samtidig har robotklyngen oplevet en jobvækst på 45% fra 2.200 ansatte i 2015 til 3.200 ansatte i 2017. Dette tal vurderes

til at være 4.300 i slutningen af 2019. Dertil kommer over 115 fynske virksomheder, der i dag fungerer som underleverandører til robotvirksomheder.

I forlængelse heraf er en af de største vækstbarrierer for robotvirksomhederne at skaffe tilstrækkeligt og kvalificeret arbejdskraft. Det er derfor afgørende, at erhvervsfremmeindsatsen understøtter branchen med indsatser ift. kompetenceudvikling og opkvalificering målrettet virksomhedernes behov samt fælles indsatser ift. tiltrækning af internationale medarbejdere til klyngen.

Maritime

Danmark er blandt verdens førende maritime nationer, og danske rederier og shippingvirksomheder er blandt verdens største operatører af udenlandsk bruttotonnage. Samlet set beskæftiger branchen (direkte og indirekte) næsten 100.000 personer, og Det Blå Danmark stod i 2017 for over 24 procent af den samlede eksport af varer og tjenester i Danmark.

Fyn er et stærkt center i Det Blå Danmark, hvor centrale offentlige og private aktører arbejder sammen for at sikre de bedst mulige udviklingsrammer for de flere end 250 virksomheder og over 7.000 ansatte, der er en del af Det Blå Fyn.

Branchen beskæftiger således en stor del af den fynske arbejdsstyrke, og det er derfor centralt for den fynske erhvervsfremmeindsats at fastholde denne stærke position samt at sikre øget omsætning og flere fynske arbejdspladser.

Derudover har Fyn en stor markedsandel fra bl.a. skibsbygning- og reparationer, udstyrsleverandører og underleverandører. Fyn har desuden et unikt maritimt uddannelsesmiljø for skibsassistenter, navigatører, maskinmestre og ingeniører.

Fyn står stærkt med epicentre som Lindø Industripark og et stærkt maritimt uddannelsescentrum i Svendborg og Ærø, hvor der er skabt solid sammenhængskraft til de fynske uddannelsesinstitutioner inkluderende erhvervs- og videregående uddannelser (SESG, SDE, Tietgen, AMU-Fyn, Svendborg Søfartsskole, MARNV, SIMAC, SDU, EAL og UCL). Forankringen til forskningsmiljøerne sikrer et højt innovationsniveau i branchen og lægger kimen til værdifulde iværksætttermiljøer.

De fynske styrkepositioner på det maritime område centrerer sig om: green shipping, autonom skibsfart, innovation og startup-miljøer.

Under den fynske vision om cirkulær økonomi i 2030 arbejdes der med green shipping for at udvikle bæredygtige løsninger til skibsdrift, herunder rensning af ballastvand, reduktion af emissioner fra røggas og "zero emission", dette sker bl.a. ved etablering af el- og/eller brintfærger. Dette er i tråd med bæredygtig erhvervsudvikling.

Der arbejdes konkret med udviklingen af autonome kompetencer – både indenfor teknologi og uddannelse. På Fyn findes en unik mulighed for at udvikle autonome teknologier baseret på teknologifællesskaber mellem den maritime branche, robot- og dronebranchen. Der findes særdeles store vækstperspektiver i udvikling af autonome kystnære operationer, såsom færger, crew transfer vessel arbejdsbåde etc. For at styrke rammevilkårene for udvikling og test af

autonome teknologier, findes der på Fyn et testområde og der arbejdes på at etablere et testcenter med fokus på udvikling og test af autonome teknologier.

På det maritime område er startup-miljøet en central del af områdets fortsatte udvikling. Det er derfor afgørende, at der skabes optimale vækstbetingelser, hvis det skal lykkes at tiltrække iværksættere og investorer og gøre Fyn til centrum for højteknologiske maritime startup virksomheder. Der er derfor etableret en fynsk maritim startup hub, der skal tage stærke og skalerbare produktideer fra idé til markedsmodent produkt.

Manglen på kvalificeret arbejdskraft er en af de største barrierer for fortsat vækst på det maritime område. Dette betyder, at det er helt afgørende, at der prioriteres indsatser, der kan nedbringe manglen på kvalificeret arbejdskraft og ved at dække, samt øge erhvervets efterspørgsel på lærlinge.

Fødevarer

Fødevaresektoren på Fyn udgøres særligt af fynske virksomheder indenfor såvel fødevareteknologi som ingrediensproducenter og kvalitetsfødevarer, de sidste ofte med tilknytning til turismeerhvervet.

Der er brug for at styrke og vækste fødevarebranchen gennem forretningsudvikling, produktudvikling og eksport, og i den indeværende strategi for Region Syddanmark har Vækstforum investeret i en konsolidering af de Syddanske indsatser på området med henblik på at forberede hvordan man kan spille ind i den samlede nationale indsats.

Der skal højde for den nationale udvikling med en national klynge forankret i Midtjylland. Der skal derfor etableres en struktur som understøtter den nationale, og gensidigt udveksler virksomheders behov, og de mulige vækstinstrumenter der anvendes. På Fyn er der i samarbejde mellem virksomheder, erhvervsfremme og vidensinstitutioner defineret følgende områder, som en del af den nationale strategi, skal understøttes regionalt med henblik på at sikre den videre udvikling: Indsatser indenfor Bæredygtighed, Internationalisering, Produktivitet, Produktudvikling, Kvalitetsfødevarer, Forretningsmodeller, Kompetenceudvikling, Specialiserede Fællesforløb, og Iværksætteri, hvilket er i overensstemmelse med de samlede Syddanske strategiske behov.

Byggeri

Byggebranchen er en af Danmarks største brancher i forhold til antal virksomheder, ansatte, omsætning og eksport - også på Fyn, hvor virksomheder i byggeriets værdikæde rummer mere end 20.000 arbejdspladser. På Fyn er der i disse år markante investeringer i byggeri og infrastruktur, som rækker fra Letbane, over nyt OUH, Byomdannelse i Odense til et generelt højt investeringsniveau i den almene og private sektor.

Mangel på kvalificeret arbejdskraft er en udfordring i branchen, som i øjeblikket til dels løses ved at udenlandske aktører i stigende grad løser fynske byggeopgaver. Dette er med til at sætte de fynske virksomheders konkurrenceevne under pres og der er således et stort behov for at udvikle både virksomhedernes produktivitet og deres orientering mod nye markeder.

Virksomheder i byggebranchen adskiller sig fra andre brancher ved det store afhængighedsforhold til de andre virksomheder i værdikæden. Både produktet og

samarbejdsrelationerne skifter fra byggeprojekt til byggeprojekt, hvilket grundlæggende betyder, at en udvikling af virksomhederne i branchen kun sker, hvis hele værdikæden udvikler sig. Derfor er udviklingsaktiviteter håndteret gennem en klynge et meget velegnet erhvervsfremmeinstrument suppleret med generelle ydelser gennem 1:1 vejledninger.

På Fyn er de største og/eller de mest vækstorienterede virksomheder i den fynske byggebranche organiseret i den fynske byggeklynge, hvor der samarbejdes om udviklingsaktiviteter relateret til to af de store udviklingsagendaer - bæredygtighed og digitalisering.

I den grønne omstilling i samfundet er bygge- og anlægsbranchen central. Branchen er ansvarlig for 40-50 % af verdens ressourceforbrug, 1/3 af alt affald, og 40 % af Danmarks nuværende energiforbrug går til bygninger. Til gengæld er Danmark også langt fremme, når det gælder bæredygtige løsninger i byggeriet. Her tænkes både på optimering af byggematerialer, gode fysiske rammer og indeklimaløsninger, energioptimeringsløsninger og cirkulære løsninger.

Bæredygtigt byggeri er således et voksende marked både globalt, i DK og på Fyn, og de virksomheder, som kan levere løsninger, der kan gøre vores bygningsmasse mere bæredygtig, har et stort vækstpotentiale. Dette gælder også de serviceorienterede virksomheder, som er rådgivende og udførende på byggerierne, idet bæredygtighed integreret i byggeprocesserne, minimerer både økonomisk og ressourcemæssigt spild. Klyngen MiljøForum Fyn Byggeri har i en årrække udviklet medlemsvirksomhederne på dette område, så de har de kompetencer og de løsninger der skal til, for at stå stærkt i dette voksende marked.

Også indenfor digitalisering er der store udviklingspotentialer. Byggebranchen er endnu blandt de mindst digitaliserede sektorer i Danmark, og da digitalt byggeri også er på dagsordenen i udlandet med investeringer i nystartede virksomheder, der arbejder digitalt, er der også et behov for at øge fokus for dette i DK. Det kræver både udvikling af byggebranchens aktører, men også samarbejde på tværs af brancher, fx med robotindustrien og IT-branchen. I den fynske byggeklynge er digitalisering et stort udviklingsområde, hvor virksomhederne udviser stort engagement.

I den fynske uddannelses- og forskningssektor er byggeerhvervet bredt repræsenteret dels gennem de faglige uddannelser og professionsuddannelserne og på ingeniøruddannelserne på Syddansk Universitet, hvor der i disse år oprustes betydeligt på af de forskningsmæssige kompetencer indenfor 3D print, facader og urban resiliens.

Sammen med SDU's kompetencer indenfor drone og robotteknologi har SDU således store muligheder for at blive epicenter for udvikling af digitale teknologier rettet mod byggebranchen. Desuden kan et stigende samarbejde med SDU's ledelses- og businessrelaterede uddannelser, være med til at skabe den vidensbro til en stor byggebranche, som har store udviklingsmæssige potentialer på både kompetencer, produkter og processer.

Turisme og Oplevelsesøkonomi

Turismen på Fyn er i vækst. Dette skyldes bl.a., at der er skabt et tillidsfuldt og værdiskabende samarbejde mellem private og offentlige aktører.

Turisme og oplevelsesøkonomi har nogle særlige branchemæssige karakteristika, som gør, at samarbejdsfladerne adskiller sig fra det, man ser i mange øvrige brancher, hvilket bl.a. kommer til udtryk i markedsføring af den fælles geografi, Fyn, og i produkt- og destinationsudvikling, hvor

der er brug for både private og offentlige tiltag - eksempelvis ift. cykelturisme, hvor hotellerne skal investere i cykelvenlighed, og hvor den offentlige infrastruktur skal understøtte og følge med.

Men turismen har på langt de fleste områder samme udfordringer som andre brancher. Derfor er det ambitionen, at de fynske erhvervsfremmeinitiativer, i højere grad end det tidligere har været tilfældet, skal tilgodese og understøtte virksomheder indenfor turisme og oplevelsesøkonomi. Rådgivning ifm. vækstforløb og initiativer med fokus på kompetenceudvikling og opkvalificering vil være blandt fokusområderne.

Turismeindsatsen vil ift. produkt- og markedsudvikling samt markedsføring have to spor: leisure samt business-, sport- og kulturevents.

I leisure-delen vil fokus være på de elementer, der tiltrækker turister på jagt efter oplevelser. Et omdrejningspunkt vil være den store tiltrækningskraft, der er i fødevarer for Fyn. Øen rummer en række kulinariske og gastronomiske produkter af høj kvalitet, og ved at iscenesætte producenter, restauranter m.m. understøttes en branche, som er kendetegnet ved mange mindre virksomheder. Når fødevarer sættes frem allerforrest i det fynske vindue ud mod verden, er der samtidig brug for at styrke fødevarebranchen, og det vil bl.a. ske gennem forretningsudvikling og produktudvikling, hvor der er skabt en god erfaringsbase, som allerede har hjulpet nye stærke spillere og produkter på vej. Dertil kommer en startup hub, som skal understøtte innovationskraften og væksten i branchen ved yderligere at hjælpe nye, attraktive produkter på vej.

Fødevareresporet skal kobles til de øvrige Fynske styrker, herunder ø-livet, købstæderne, slotte og herregårde og storbylivet i Odense. På tværs af øen går bl.a. temaerne H.C. Andersen og cykelturisme igen. H.C. Andersen er således bærende i en målrettet indsats i Kina, hvor Fyn i fælles netop pga. den kendte forfatter har en særlig mulighed for at opnå synlighed i et konkurrencepræget marked. Hele Fyn arbejder også sammen om Bike Island, der er et lysende eksempel i dansk turisme på produkt- og markedsudvikling på højt niveau – drevet af en fælles ambition, klar målgruppe og stærke planer.

Business-, sport- og kulturevents er et højt prioriteret område. Fyn har en styrkeposition i ift. sportevent, hvor både tiltrækningen og aktiveringen heraf placerer Fyn i den nationale elite. Eventporteføljen består af internationale sportevents, som giver økonomiske effekter samtidig med, at den styrker branding af øen og øger stoltheden. Fyn er førende i international sammenhæng til at bruge events til at aktivere det øvrige erhvervsliv, og der findes således flere succesfulde initiativer, hvor fødevare- og robotvirksomheder har opnået kontakt til nye, internationale samarbejdspartnere i forbindelse med sportevents.

Møde- og konferenceområdet er ligeledes en prioriteret indsats, og her findes der et tæt samarbejde med hotelbranchen, om at øge tiltrækningskraften, kapacitetsudnyttelsen og værdiskabelsen på Fyn. De primære målgrupper er deltagere til møder, konferencer og kongresser, og der arbejdes både med nationale og internationale markeder. Der er i disse indsatser ligeledes fokus på både at drage nytte af og understøtte de øvrige fynske styrkepositioner på erhvervsområdet.

Fyn har ligeledes mange kulturevents, som også spiller en betydelig rolle i branding og forretningsudviklingen. Heartland Festival er et stærkt eksempel på, hvordan der i samarbejde med stærke, kommercielle aktører kan bygges en begivenhed, som skaber forretning og synlighed ved at bygge på fynske styrkepositioner på bl.a. fødevareområdet.

Velfærdsteknologi

Den danske styrkeposition indenfor sundheds- og velfærdsteknologi forventes at kunne udbygges over de kommende år på grund af det stærke økosystem, der er skabt på baggrund af strategiske investeringer i at hjælpe iværksættere og mindre virksomheder frem.

Derfor er indsatsen også prioriteret i den fynske erhvervsfremme, da den understøtter virksomheder, der drager gavn af samarbejde med offentlige institutioner og videninstitutioner. Desuden har de fordel af Erhvervsklyngen Welfare Tech, der er anerkendt på europæisk niveau for at fremme vækst i virksomheder gennem samarbejde.

Bedre sundhed er et mål for de fleste borgere i den udviklede verden. Derfor investeres der knap 10% af BNP i sundhedsvæsenet i OECD-lande. For første gang siden finanskrisen vokser investeringer i sundhedsvæsenet hurtigere end BNP. Samlet er sundhed altså en stor og voksende industri.

Virksomhederne indenfor dette felt er primært virksomheder, der udvikler og producerer borgerrettede og eksportegnede teknologier indenfor medicinsk udstyr, velfærdsteknologiløsninger og sundheds-it. Sekundært er det også virksomheder, der side-stopper ind i det sundhedsfaglige område fra andre domæner. Der anslås at være ca. 1.000 sundhedsteknologi virksomheder i Danmark.

Sundhedsteknologibranchen er en videnstung branche, som er karakteriseret ved mange patenter. I 2015 stod den medicotekniske branche for 7,8% af alle patentansøgninger i Europa og var dermed den branche med langt de fleste patentansøgninger jf. brancheorganisationen, MedTech Europe. Branchen søger 10 gange så mange patenter som erhvervslivet generelt og har en arbejdsstyrke, der er kendetegnet ved lange uddannelser inklusiv en stor andel af Ph.d.-grader. Størstedelen af de 1000 virksomheder er dog relativt små, da 82% af alle virksomhederne har mellem 1 og 10 ansatte.

Der er en stærk tradition for samarbejde med universiteterne blandt de sundhedsteknologiske virksomheder. Uddannelses- og forskningsinstitutioner er attraktive for virksomhederne, fordi de bidrager med at uddanne dygtige sundhedsprofessionelle og teknologisk kompetente folk. En nylig rapport fra Styrelsen for Forskning og Innovation viser, at danske publikationer har høj anerkendelse internationalt (2018). Samtidig er der en åbenhed for samarbejde med erhvervslivet og det offentlige. Det har senest været demonstreret i Danmarks største udviklingsprojekt for sundheds- og velfærdsteknologi Patient@Home. Vilje til samarbejde og videndeling er en styrke.

Internationaliseringskompetencer er vigtigt for branchen, idet eksporten udgør 18 mia. kr. Dette svarer til 32% af omsætningen i branchen. Sundhedsteknologibranchen omsætter for 56 mia. kr. årligt (78 mia. inklusive underleverandører), og branchen beskæftiger 15.200 fuldtidsstillinger (37.200 inklusive underleverandører).

En fortsat indsats på området er nødvendig for at sikre samarbejde med det offentlige sundhedsvæsen, herunder adgang til testfaciliteter – in real life, Kapitalformidling, Internationalisering, bedre rammer for samarbejde mellem SMV og store virksomheder, tvægående indsatser, OPI og håndtering af sundhedsdata.

HORISONTALER

Digitalisering

Digitalisering dækker over

- Teknologiudvikling (Industri 4.0 og 5.0, IT teknologier)
- Teknologianvendelse, procesoptimering (produktivitet)
- Teknologianvendelse, forretningsudvikling (forretningsmodeller & e-handel/e-markedsføring, datacentre)

Digitalisering indeholder store muligheder for både udvikling og øget produktivitet. Prioriteringen skal understøtte fremstillings- og servicevirksomheders omstillingsproces ved hjælp af digitale teknologier, produkter og services. Bidrag til at udvikle og udbrede teknologier, løsninger og digitale forretningsmodeller. De digitale teknologier bidrager bl.a. til at skabe højere produktivitet, sænke produktionsomkostninger, og forbedre produkters kvalitet; samt skalere potentialet i vækstvirksomheder.

Bæredygtighed og Cirkulær Økonomi

Hidtil har man ofte målt den grønne omstilling i virksomhederne på deres evne til at generere CO2 besparelser. Der er dog i høj grad også brug for et forretningsfokus, hvor det er evnen til at tjene penge og skabe arbejdspladser på basis af energieffektive teknologier, som skal være driver for at lykkes med den grønne omstilling. Det kaldes Cirkulær Økonomi & Bæredygtighed, hvor fokus er på nye teknologier og forretningsudvikling, drevet af vækstmuligheder og ressourceoptimering som er forretningsdrevet, og som så i sidste ende har bæredygtig indvirkning som eks. CO2 besparelser.

Der er på Fyn (og mange andre steder) et betydeligt potentiale, men der er behov for at iværksætte initiativer, som kan fremrykke den grønne omstilling i form af tydeliggørelse af motivation for nye forretningsmodeller i virksomhederne, og initiativer, som understøtter virksomhedernes investeringer i området.

I 2015 vedtog FNs 193 medlemslande en ambitiøs udviklings plan der frem mod 2030 skal sikre fred, sundhed og økonomisk vækst i alle verdens lande. Denne plan, som vi kender som FN Verdensmål indeholder 17 konkret mål, med 169 delmål med tilhørende indikatorer for hvordan vi måler fremdriften.

Fra et virksomhedsperspektiv er FNs Verdensmål er derfor ikke en fluffy-verdensambition, men et håndgribeligt katalog over markedspotentialer, hvis de fynske virksomheder fokuserer på, hvordan de kan hjælpe deres kunder og deres kunders kunder, med at udnytte forretningspotentialet i Verdensmålene.

Konkurrencen om de begrænsede ressourcer i fremtiden bliver helt afgørende for udnyttelsen af de fynske virksomheders vækstpotentialer, på linie med tiltrækning af kompetent arbejdskraft m.m. De virksomheder der har en forretningsmodel, hvor den økonomiske vækst ikke er direkte koblet på et øget ressourceforbrug vil derfor i fremtiden opleve en stor konkurrencefordel, og der er derfor behov for at adressere området som en tværgående indsats.

Mulige Indsatsområder

- Skabe opmærksomhed omkring Verdensmål som driver for vækst og innovation, herunder strategisk sparring og lederudvikling
- Indarbejdelse af værdi i værdikæden gennem udnyttelse af forretningspotentialer i Verdensmålene
- Bæredygtig produkt-, forretningsmodel- og samarbejdspartner-innovation (eks. Eco-design, product as a service, produktlivsforlængelse, m.m. fra Cirkulær Økonomi værktøjskassen)
- Re-branding, markedsføring og salgsudvikling når bæredygtighed er omdrejningspunktet
- Vækst igennem affaldshåndtering og genbrug, cirkulære værdikæder

I tråd med dette arbejder de fynske kommuner med udviklingen af en fælles vision for et cirkulært Fyn med inddragelse af virksomhederne, uddannelse og forskning, kommunerne og offentlige forsyninger og civilsamfundet. Visionen bygger videre på den fælles fynske udviklingsstrategi "Strategi Fyn 2018 – 21" og den tilhørende Energiplan Fyn med fokus på den grønne omstilling af energisektoren. Med inddragelse af ressourceområdet og etableringen af en cirkulær vision arbejdes der på at skabe en samlet strategi for bæredygtig vækst på Fyn.

Kvalificeret Arbejdskraft

Flere nationale og regionale analyser har vist et meget stort gab mellem vækstvirksomhedernes kompetencebehov og antallet af søgningen til fx de faglige uddannelser, ligeledes har den store transformation af den fynske industri, udløst et stigende behov for medarbejdere med videregående uddannelser og specialiserede kompetencer.

Der er behov for multi-modale helhedsløsninger, som både adresserer formel uddannelse (faglært, ufaglært, videregående), uformel uddannelse i form af mezzaninprodukter (korte kurser eller uddannelsesforløb) og specifik opkvalificering (on-the-job-training eller sidemandsoplæring) til såvel ledige som i jobs, og med fokus på de strategiske brancheudfordringer indenfor de fynske brancher, i forhold til kvalificeret arbejdskraft.

Der er allerede mange gode initiativer på Fyn, og de skal i den kommende periode udbygges, raffineres og om muligt konsolideres imellem uddannelsesinstitutioner, brancher, klynger, erhvervsfremmeaktører, virksomheder og medarbejdere.

Til eksempel på en sådan konsolidering kan nævnes det nye Kompetence Center på Lindø. Lokalerne til det nye Kompetence Center på Lindø (LKC) er stillet til rådighed af Lindø Port of Odense (LPO), men den daglige ledelse og facilitering af aktiviteter i LKC står Fyns Maritime Klynges sekretariat for. Som partnere til LKC er de syv uddannelsesinstitutioner, SIMAC, SDU, SDE, Tietgen, SESG, UCL og AMU-Fyn. Formålet er at tilbyde et godt, tæt og tværgående samarbejde mellem LPO's lejere og uddannelsesinstitutionerne, hvor Fyns Maritime Klynges sekretariat agerer "One Point of Contact". Dette er koblet op med erhvervsfremmeaktiviteter som eks. Socialfondsprojektet Vækstrettet Kompetenceudvikling.

Brobygning fra videnmiljøer

Robotter og droner har en særlig styrkeposition i Danmark og er dynamiske og eftertragtede teknologier, der kan være med til at løse samfunds- og vækstudfordringer. Robotteknologi udgør en krumtap i fremtidens industrier, og anvendelsen af disse er voldsomt stigende.

Med robotindustriens virksomheder og videninstitutioner i centrum er strategien at man vil styrke forskning og innovation indenfor robotteknologi i velkendte og nye anvendelsesdomæner gennem landsdækkende videndelingsaktiviteter. Det faglige fokus er innovation af robotteknologien enten i udviklingsprocessen eller der hvor robotteknologien er modnet men skal tilpasses et specifikt domæne, der i større skala muliggør praktisk anvendelse og kommerciel udbredelse. Der skal yderligere gøres en forskel for danske robotvirksomheder ved at skabe rammerne for sidestepping både hvad angår teknologi og domæne, og dermed bringer forskningen tættere på virksomhedernes behov. Dette kan således bidrage til at virksomhederne udvikler og skaber ny eller kendt teknologi i nye domæner eller brancher. Herigennem rustes danske virksomheder til at indgå i den globale konkurrence, hvad enten den udspiller sig herhjemme eller internationalt.

Med placeringen i innovationsfremmesystemet er samarbejdet med alle aktører essentielt, og fokus er på at skabe et stadigt stærkere forankring til videninstitutionerne på Fyn. Videninstitutionerne tæller universitet, GTS-institutter, erhvervsakademi og professionshøjskoler på Fyn. Særligt kan nævnes Syddansk Universitet med deres fortsatte satsning på robotteknologiske områder, der alle bidrager til smartere og visionære løsninger på nogle af fremtidens udfordringer, Teknologisk Institut der udvikler, anvender og overfører robotteknologi til industri og samfund samt UCL Erhvervsakademi og professionshøjskole med deres uddannelsesmæssige fokus på robotter og deres implementering af teknologierne i virksomhederne.

Forskningsbaseret viden er en kritisk forudsætning for vækst i virksomhederne. Opgaven vil derfor være med fokus på at være på forkant med virksomhedernes udviklingsbehov gennem tæt dialog matche det med videninstitutionernes kompetencer. Kerneopgaven skal være som brobygger mellem økosystemets viden- og fagmiljøer og virksomheder. Vækstufordringen for virksomhederne er at den innovative løsning og vækst baserer sig på forskningsfunderede videns- og virksomhedssamarbejder, hvorfor der skal samarbejdes på tværs af fagligheder, organisatoriske skel og teknologiforståelser.

Internationalisering

Internationalisering er et naturligt og prioriteret indsatsområde for de fynske virksomheder. Mange af øens virksomheder har et internationalt udsyn med **tætte samarbejdsrelationer** på de globale markeder. Der er et fortsat stort potentiale for vækst i eksporten ikke kun på nærmarkeder, men for hele verden og indenfor mange erhverv. Virksomheder indenfor bl.a. robotteknologi har haft en markant eksportvækst på næsten 4 milliarder kroner på under 3 år. Den fynske robotklynge har været en hovedprioritet og lagt fundamentet for eksport-succesen. De fynske dronevirksomheder og industri 5.0 bølgen er godt på vej til at accelerere eksporten yderligere over de kommende år.

Der er også et stort, uforløst eksportpotentiale indenfor e-handel (BtC og BtB). Her er de fynske virksomheder udfordret af danskernes stigende køb på udenlandske webshops og online platforme. Også fynboerne handler på nettet som aldrig før. Selvom handlen generelt er stigende, foregår en stigende andel af handlen i webshops uden for de danske grænser. I naturlig forlængelse af e-handlen er der stort potentiale i tilsvarende globalt skalerbare virksomheder med digitale forretningsmodeller.

Inden de mindre eksporterfarne virksomheder begiver sig ud på en rejse mod nye markeder, er det vigtigt at deres forretningsmæssige fundament reelt er bæredygtigt til eksport. Eksport

kræver omhyggelig og en anderledes forberedelse, da det er mere krævende at sælge og markedsføre sin virksomhed, sine produkter og ydelser i udlandet som følge af bl.a. sprogforskelle, ukendte forretningskulturer, nationale krav til godkendelser og certificering samt at handelen evt. sker over større geografiske afstande og tidszoner.

Sporadisk eksportsalg og engangslieferinger udgør mere end 30 procent af eksporthandlerne for en gennemsnitlig dansk eksportvirksomhed. For mange af mindre og mellemstore fynske virksomheder bliver eksportforberedelsen af afgørende betydning for en vedvarende eksportaktivitet og som bidrag til virksomhedens vækst. Dette særligt i henseende til investering i såvel udvidelsen af produktionskapacitet som organisation.

Set i lyset af de mange mindre fynske virksomheder, særligt indenfor industri, byggeri og handel, hvor der ofte er en begrænset organisatorisk kapacitet og international kompetence, er det relevant at anvende instrumenter strategiske alliancer, globale forsyningskæder og eksportnetværk.

Ledelse

I en verden med stigende kompleksitet i lederrollen er ejerlederen særligt udfordret i sin udvikling og styring af virksomheden. Specielt hvor virksomheden går fra at være 6-8 ansatte til 12-15 og op efter. Her sker der i forvejen et skelsættende paradigmeskift i selve ledelsesrollen. En forandring som kan ligestilles med den metaforiske forvandling "fra sejlskib til tankskib" og udfordringerne på dette niveau af virksomhedens udvikling, resulterer ofte i dyre produkt eller markedssatsning, fejlansættelser, en udbrændt ejerleder og en stagnerende eller nedadgående vækst. Forandringsledelse er i dag vigtigere end nogensinde. Det er en stor udfordring for ejerleder at navigere i ledelsen af en virksomhed, hvor omverdenen ændrer sig hastigere og med større konsekvenser.

Det kræver bl.a. at ejerledere kan ændre mindset og anerkender behovet for at udvikle sig som leder og tilegne sig et helt nyt sæt af ledelsesmæssige styringsredskaber - således der opnås et stærkt fundament for virksomhedens fremtidige vækst og udvikling.

På den baggrund er det vitalt, at ledelse har et strategisk tværgående fokus på Fyn.

At have målrettet fokus på at udvikle sig som leder og sin virksomhed som organisation, er nøglen til at forløse virksomheders vækstpotentiale.

Vækstiværksætteri

En stor del af jobskabelsen på Fyn skyldes, at det har været muligt at skabe attraktive iværksætermiljøer. For også i fremtiden at sikre nye arbejdspladser, er det afgørende, at skabe optimale vækstbetingelser for vækstiværksættere. Et godt instrument er i denne sammenhæng eks. startup-miljøer, hvor det er lykkedes at tiltrække iværksættere der kan revolutionere et marked og skabe nye arbejdspladser.

På Fyn har man i løbet af de sidste fem år oprettet "Start-Up Hubs", indenfor flere af øens styrkepositioner: robotter, droner, den maritime industri og fødevarer. Selvstændige hubs der samtidig nyder godt af den synergi, der kan være imellem de forskellige hubs. Især robot-start-up hubben har understøttet nye virksomheder og skabt dusinvis af arbejdspladser, mens de

Øvrige hubs er under opbygning og har et stort potentiale til at gøre en enorm forskel, også i områderne udenfor Odense.

Vækstiværksætteri er derfor en central dagsorden i den Fynske udvikling.